

Lech Löchá – Ígéret Földje

Lech Löchá Hetiszakasz tartalma לך-לך

Szakaszunkban — Lech Löchá (1Mózes 12–17.) — indul a zsidó történelem. Isteni utasításra Ábrahám elhagyja a szülői házat és Kánaánba, az Ígéret Földjére emigrál, ahol a monoteizmust terjeszti. Különböző kalandok után, melyek állomásai Egyiptom, a filiszteus Grár, majd a Ismáél körüli bonyodalmak, végül körülmetéli magát és isteni ígéretet kap, hogy felesége, Sára, fiút fog szülni neki.

Isten megszólítja Ábrámot és megparancsolja neki: „Menj el országodból, szülőföldedről és atyád házából abba az országba, amelyet mutatok neked.” Ott, mondja Isten, Ábrám nagy néppé lesz. Ábrám feleségével, Szárajjal és unokaöccsével, Lóttal, elutazik Kánaán országába, ahol oltárt épít, és folytatja az Egyetlen Isten üzenetének terjesztését. – 1Mózes 12:1–9.

Egy éhínség Egyiptomba kényszeríti az első zsidót, ahol a gyönyörű Szárajt a fáraó palotájába viszik; Ábrám életét az menti meg, hogy fivérnek és nővérnek adják ki magukat. Az Örökkévaló által ráküldött csapások meggátolják az egyiptomi királyt abban, hogy hozzáérjen Szárajhoz, és meggyőzik őt, hogy adja vissza Szárajt Ábrámnak, és arannyal, ezüsttel és jószággal kártalanítsa a fivért, akiről végül kiderül az is, hogy a férje Szárajnak. – 1Mózes 12:10–20.

Visszaérkezve Kánaán országába, Lót elválik Ábrámtól és letelepszik Szodoma gonosz városában, ahol rabul ejtik, amikor Kedorlóómer és három szövetségese egyesített csapataikkal meghódítják Szodoma völgyének öt városát. Ábrám egy kis csapatral elindul unokaöccse megmentésére, legyőzi a négy királyt, majd áldásban részesül Málkicedektől, Sálém (Jeruzsálem) királyától. – 1Mózes 13–14.

Az Örökkévaló a „Részek Között” megpecsételt Ábrámmal kötött szövetségét, s eme aktus során megjövendöli neki Izrael népének száműzetését és üldöztetéseit (gálut), és rájuk hagyományozza a Szentföldet elévülhetetlen örökségül. – 1Mózes 15.

Mivel Száraj tíz évvel az Országba való megérkezésüket követően még változatlanul gyermektelen, megkéri Ábrámot, hogy vegye feleségül szolgálóját, Hágárt. Hágár megfog, pimaszul kezd viselkedni úrnőjével, majd, miután az keményen bánik vele, megszökik tőle. Csúppán egy angyal tudja rábíni a visszatérésre, aki elárulja neki, hogy a fiától hatalmas nép származik majd. Ábrám 86 éves, amikor megszületik Ismáél. – 1Mózes 16.

Tizenhárom évvel később Isten Ábrám nevét Ábrahámra („tömegek atyja”) változtatja, Szárajét pedig Sárára („hercegnő”), és megígéri, hogy fiuk fog születni. Ettől a gyermektől, akit Izsáknak („nevetni fog”) neveznek el, származik majd az a nagy nemzet, akivel Isten az Ő különleges szövetségét fogja megalapozni. Isten parancsot ad Ábrahámnak, hogy metélje körül magát és leszármazottjait, hogy „ez legyen a szövetség jele köztem és közöttetek”. – 1Mózes 17.

Hetiszakasz: Lech Löchá (לך-לך)

A Teremtés könyvének jókora része foglalkozik Ábrahám, az „első zsidó” életével. Furcsa módon már nem fiatal, amikor először találkozunk vele: az első részletesebben feljegyzett eseménye az életének a Tórában hetvenöt éves korából való!

Akkoriban már gyümölcsöző – sőt, előzmények nélküli – pályafutásra tekinthetett vissza. Gyermekként kereső lelke rálelt egy nagyobb igazságra, ami az univerzum működésében felfedezhető, így ismerte meg az egyedüli Istent. Egyedül az egész világgal szemben: hadat viselt kora pogány perverzításai ellen, sokakat vezetve el az egyistenhit életére és erkölcsiségére.

Ez az esemény volt az Örökkévaló hívása Ábrahámnak: **„Menj el országodból, szülőföldedről és atyád házából abba az országba, amelyet mutatok neked.”** Most, hogy felfedezted tudatos erőd teljes kapacitását, találd meg önmagad. Megmutatom neked a helyet, ami a létezésed lényege, azt a helyet, ami több mint föld, több mint szülőföld és mint apád háza.

Ösztön, környezet és értelem: Azt a számtalan tényezőt, ami azzá tesz minket, amik vagyunk, háromfelé oszthatjuk: a természetre, a behatásra és a szerzett jellemzőkre.

Az élethez beprogramozva kezdünk hozzá: ösztönökkel és hajlamokkal, velünk született lélekkel és karakterrel. Aztán a születéstől kezdetét veszi a környezet ránk gyakorolt hatása: szüleink, tanáraink és a minket körülvevők hatnak ránk szokásaikkal, hozzáállásukkal és intellektuális érettségükkel. Végül ott a harmadik tényező, ami az értelmi érettség megszerzése után felülírhatja a többit: az embernek, egyedülként a teremtmények közül, megadott, hogy kívülállóként tekinthessen magára, és ezzel az értelmi képességével ellenőrzést gyakorolhasson, eléggé nagymértékben, ösztönei fölött is. Képes a genetikus és kondicionált énjén túl, sőt annak ellenére fejlődni!

Ez a mélyebb értelme az „országod”, a „szülőfölded” és az „atyád háza” fogalmaknak. A „föld” és „ország” jelentésű héber erc etimológiai kapcsolatban van az „akarat” és „vágy” jelentésű ráconnal – azaz az „országod” alatt érthetjük természetes vágyainkat, kívánságainkat. A „szülőföld, szülőhely” jelentésű moládechá az otthon és a társadalmi környezet befolyásaként érthető. A bét ávichá, azaz „atyád háza” az érett, értelmes ember, önálló gondolkodással, jellemmel és életfelfogással, az értelem transzcendens kívülállásával. **(A kabbala és a chászidizmus fogalmai szerint az értelem „a bennünk élő apa”, mert nemzője az érzéseinknek és viselkedésünknek, de tekintély is fölötte.)** Közvélekedés szerint ez az ember legfőbb teljesítménye: természetes ösztöneinek kifejlődése, a tanult és megfigyelt igazságok adaptálása, az én újjáalakítása az elme objektív bíraskodásának fényében. Valójában az értelem is csak része a teljes emberségünknek, sőt alá van vetve az emberi létállapot hiányosságainak és korlátainak, ugyan képes felülmúlni a velünk született és a ránk hatással szerzett jellemzőinket, de végső értelemben nem szabad, nem független az egótól és annak előítéleteitől. Van azonban az embernek magasabb rendű lényege, ami valóban szabad az emberlét minden korlátjától. Ez az istenség szikrája, azaz a lelkünk leg lényege – az az isteni lényeg, amit az Örökkévaló lehelt belé, az a „képe az Örökkévalónak”, amelyre az embert megalkotta. Ez az az Erec, amit az Örökkévaló megígért Ábrahámnak, hogy megláthatja azt.

A felfedezésnek ezen az útján Ábrahám természetesen el kellett hagyja országát, szülőföldjét és atyái házát, **Mezopotámiát**; el kellett utasítania **Ur-Kászdím** és **Harán** pogány kultúráját. De nem ez az elindulás az, amiről a fent idézett vers szól. **Ábrahám** ezt a hívást sok-sok évvel azután kapta, hogy megtagadta szülőföldje pogány hitgyakorlatát, elismerte az **Örökkévalót**, és nagy hatást gyakorolt övéire. De mégis az mondatik neki: **„Menj!”** Hagyd oda a természetedet, szokásaidat, racionális énedet. Régen megtagadtad negatív, bálványimádó eredetedet, de most át kell lépned a pozitív, gazdag múltadon is. Lépj túl magadon, akkor is, ha az jó.

Az emberi tökéletesség ugyanis nem elég. Ami emberi – legyen bár az objektív, transzcendens értelem az –, része a teremtett valóságnak, alá van vetve neki, általa van meghatározva. Az **Örökkévaló** azonban meginvitál minket – az **„első zsidónak”** adott parancsolattal –, hogy megtapasztalhassuk azt, ami túllép minden korláton és definíción: Őt magát. Először azonban önmagunkhoz kell eljutnunk: elindulni a korlátozott éntől, eljutni ahhoz az éhez, amit csak az **Örökkévaló** képes megmutatni nekünk – ahhoz az éhez, ami egy Ővele.

Chaim Shaul Glitzenstein rabbi

Dr. Goldberger Tamás: Könyvespolc

Most került kezembe Oriana Fallaci 1975-ben francia nyelven kiadott *Entretiens avec l'histoire* című könyvének egy fejezete, Kis történelmi lecke, orosz nyelven. Lefordítottam, akit érdekel, privát kérésre el tudom küldeni.

Oriana Fallaci (1929-2006), az egyik legnagyobb hatású olasz újságíró részt vett az antifasiszta ellenállásban, többször letartóztatták. A második világháború után bűnügyi, majd amolyan száguldó riporter - tudósításai a világ legnagyobb példányszámú lapjaiban jelentek meg, a **The Times**, a **Life** és a **The New York Times** hasábjain. Nemzetközi médiasztár volt, még mielőtt a "médiasztár" fogalom megszületett volna. Az **1968** évi mexikói zavargások során puskagolyó sebesítette meg. A vietnami háborúban amerikai harci repülőgépek bevetésein vett részt. A világ frontvonalait harminc éven át járta, de híres volt provokatív interjúiról is. Az *Értelem ereje* című művében azt állította, hogy a vén kontinens eladta lelkét az iszlám inváziónak, s bírálta a katolikus egyházat is, mert túl gyöngye a mohamedán világgal

szemben. Szerinte a terroristák az elmúlt húsz évben hatezer ember életét oltották ki a Korán nevében. A neves újságíró úgy vélekedett, hogy az iszlám hit a szeretet helyébe gyűlöletét, a szabadság helyébe pedig rabszolgaságot szórt.

A Kis történelmi leckében i.u. **635-től 1638-ig**, illetve napjainkig összegzi az iszlám térhódításokat. A fejezet végén ezt írja: „**Nem véletlen, hogy az „Európai Iszlám Állam” létrehozásának álma csak 1683-ban szűnt meg, amikor Kara-Mustafa nagyvezír 600 ezer katonával másodszor is ostrom alá vette Bécs városát. Tény, hogy 1683-ban az európaiak sokkal okosabbak voltak, mint manapság. Kivéve a franciákat, akik már akkor is szerettek szoros kapcsolatot ápolni az iszlámmal (csak emlékezni kell a XIV. Lajos által aláírt szövetségi szerződésre). Az európaiak semlegességet ígérve a főváros védelmére rohantak, amelyet akkor már a kereszténység fellegvárának tekintettek. Mindenki, pontosan minden európai – a britek, spanyolok, németek, lengyelek, olaszok (vagyis a genovaiak, velenceiek, toszkánok, piemontiak és a pápai állam alattvalói, akik csatlakoztak hozzájuk). Szeptember 12-én elképesztő győzelmet arattak, amely Kara Musztafát menekülésre kényszerítette, hátrahagyva tevéit és elefántját, ökreit és öszvéreit, kukoricáját és kávéját, struccait és páváit, feleségeit és ágyasait, akiknek, mint hűtlen kutyáknak elvágta a torkát”.**

Dr. Goldberger Tamás: Könyvespolc

Miért mondom el mindezt? - Világossá kell tenni, hogy az iszlám mai inváziója Európára nem más, mint egy iszlám reneszánsza! Az iszlám évszázados expansionizmusának, évszázados imperializmusának, évszázados gyarmatosításának újjáéledése. Az európaiakat ez a Harmadik Birodalom pestisére emlékeztetheti. Ez jó összehasonlítás... de ennek a 21. századi barbár lavinának az alapja a demográfiai robbanás, plusz az iszlám, az egyik világvallás, ami önmagában sokkal veszélyesebb, mint az Übermensch náci elmélete.

Ez a 21. századi iszlám újjászületése sokkal finomabb. Inkább alattomos. Demográfiai bázisa miatt sokkal veszélyesebb. Ma ezt az inváziót nemcsak a modern **Kara-Mustafák** vagy **Ali pasák** vagy **Ahmed pasák** és **Csodálatos Szulejmánok** jellemzik, **bin Ladenek** és **al-Zarqawik**, valamint különféle Arafatok és más gengszterek, akik felhőkarcolóval vagy buszokkal robbantják fel magukat. Ma az iszlám újjáéledése az országainkban, szülőföldünkön letelepedő bevándorlók lavinájaként szerveződik.

És ahelyett, hogy tiszteletben tartanák a törvényeinket, demonstratívan ránk kényszerítik a sajátjukat. A te hagyományaid – olvastál egy kicsit fentebb ezekről a hagyományokról – a te istened. Tudja, hányan élnek belőlük ma az európai kontinensen, vagyis az Atlanti-óceántól az Urálig húzódó szárazföldön? (...) És nem csak azért, mert az invázió megszakítás nélkül folytatódik, hanem azért is, mert a muszlimok a világ legtermékenyebb etnikai és vallási csoportja.

Ezt elősegíti a már a középkorban kifejlesztett demo-expanziós mechanizmus - a többnejűség... ahogy az iszlám vezetői büszkén hirdetik és hirdetik - a Koránban a női méhet elsősorban fegyvernek tekintik!

עם ישראל חי

Béresit 12. fejezet szakasz kommentár

E rövid szövegszakasz több nagy jelentőségű kérdést is felvet: Milyen viszony tűnik a Tóra alapján kívánatosnak az Istenbe vetett bizalom és az önsegélyezés között? Milyen álláspontok léteznek a zsidó hagyományban az erkölcsi szükséghelyzetekben megengedhető viselkedéssel kapcsolatban? Léteznek-e kritikus vélemények a zsidó hagyományban a saját hőseinkkel (például az ősatyákkal) kapcsolatban? Mi a nők státusza és szerepe a tórai történetekben? Milyen minták léteznek a zsidó történelem értelmezésében?

Béresit 12. fejezet: 10. Éhség volt [Kánaán] országában. Az országban lévő éhínség miatt Ábrám leköltözött Egyiptomba lakni. – A zsidó nép ősatya és ősanja, akik majd csak a 17. fejezetben fogják megkapni az **Ábrahám** és a **Sára** nevet, a nehéz életkörülmények hatására a migráció mellett döntenek. Ez a döntés azután születik, hogy az **Örökkévaló** (épp csak néhány verssel korábban) Kánaán földjét nekik ígérte. A klasszikus magyarázók egy része **Ábrám** és **Száráj** döntését úgy értelmezi, mint egy **Ábrám** által sikeresen kiállt próbát. De **Náchmánidész** kritikával illette **Ábrámot** azért, hogy elhagyta az ígért földjét, és nem bízott abban, hogy **Isten** meg fogja segíteni az éhínség idején. **Gersonidész** azonban ugyanezért a döntésért dicsérte **Ábrámot**, mondván, hogy életveszélyben tilos lett volna a csodában reménykedve semmit sem tenni önmaguk megmentéséért.

Béresit 12. fejezet: 13. Kérlek, mondd azt, hogy a húgom vagy – ezért jót tegyenek velem, és neked köszönhetően életben hagyjanak. – A patriarchák korában a „nőrablás” nem számított ritkaságnak, e motívum kisebb-nagyobb változtatásokkal még kétszer visszatér (lásd: 20. és 26. fejezet). A zsidó hagyomány nagy értéket tulajdonít az őszinteségnek, és normális körülmények között tiltja a hazugságot. Az igazmondás erkölcsi értéke azonban nem abszolút – életveszélyben például szabad az ellenségeknek hazudni. A legtöbb hagyományos magyarázó racionális érvekkel próbálta igazolni Ábrámot és a vészhelyzetben hozott döntését, tehát nem feltételezték, hogy minden automatikusan erkölcsösnek tekinthető, amit az ősatyák tesznek. **Nachmanidész** ebben a kérdésben is kritikát fogalmaz meg **Ábrámmal** szemben. Igaz, ő sem a hazugság abszolút tilalmának elvét védte, hanem szerinte **Ábrámnak** azért is tilos volt **Egyiptomba** mennie, mert tudta: ezzel veszélybe sodorja **Szárájt**. **ÉS EZÉRT JÓT TEGYENEK VELEM** - **Ábrám** kérése a hétköznapi erkölcsi gondolkodás szempontjából is igazolható lehet, akár csak egyszerű haszonelvű alapon is, hiszen **Száráj** sorsa még rosszabb lett volna, ha megölik a férjét és teljesen magára marad. Ebben a történetben egyértelmű a férfi szereplők dominanciája, és pusztán a tórai szövegből úgy tűnhet, mintha **Szárájt** férje a tulajdonának tekintené, és anyagi nyereség reményében sodorná veszélybe. A középkori kommentátorok közül azonban többen úgy értik e mondatrészt, hogy a jótétemény nem a gazdagságra, hanem az életben maradásra vonatkozik. **Száráj** megtagadhatta volna **Ábrám** kérését. Ezzel együtt, a 21. századi olvasó érthetően érzi magát kényelmetlenül a történet olvasásakor, még akkor is, ha figyelembe veszi, hogy a nők státusza és ebből fakadóan a hozzájuk való viszony jelentősen más volt az ókorban, mint napjainkban.

Béresit 12. fejezet: 17. Az Örökkévaló súlyos csapásokkal sújtotta a fáraót és háza népét Száráj, Ábrám felesége, miatt. – **Náchmánidész** szerint **Ábrámnak** ezen hibájáért járó isteni büntetés volt Izrael népének későbbi egyiptomi fogsága, és ennek megfelelően sok hasonló elemet emelt ki a két történet között: az éhség miatti migráció, a férfiak életére leselkedő veszély és a nők életben hagyása, a tárgyalás fáraóval, az egyiptomiakat sújtó csapások és végül a nagy vagyonnal történő távozás. A zsidó történelem értelmezésének egyik hagyományos mintája azt feltételezi, hogy az atyák tettei jelként szolgálnak a leszármazottaknak, a jelen eseményei tehát a múltból már ismert mintákat követik.

Háború Izraelben összefoglaló

Egy új különleges műveleti egységet hoztak létre **Izraelben**, amelynek egyetlen célja, hogy levadász-
szak azokat a fegyvereseket, akiknek bármilyen szerepe volt az **Izrael** ellen indított **október 7-i** tá-
madásban. A konfliktus kiújulása óta az **izraeli** különleges műveleti egységek több alkalommal is ak-
cióztak már. Leginkább a **Hamász** által elfoglalt területek felszabadításában vagy az elfogott túsok
kiszabadításában volt szerepük. Most, hogy **Izraelben** már helyreállították a rendet, a különleges
műveleti egységek tevékenysége is a **Gázai** övezetbe tevődik át. A **The Jerusalem Post** ezzel ösz-
szefüggésben számolt be arról, hogy az izraeli belbiztonsági szolgálat (**Sin Bet**) egy új elit egységet
is létrehozott **Nili** néven, amelynek kizárólag a támadásban részt vevők likvidálása lesz a feladata (a
Nili egyébként egy mozaikszó, amely zsidó nyelven egy bibliai versre, és annak egyik sorára,
az **Izrael** dicsősége nem hazudik-ra utal. Hasonló néven az I. világháború idején is létezett egy
zsidó kémszervezet az **Oszmán birodalomban**).

Az izraeli külügy Greta Thunbergnek: A mézszárlás áldozatai a te barátaid is lehetek volna. **Greta Thunberg** klímaaktivista egy közösségi médiás posztban nyilvánult meg az **izraeliek** és **palesztinok**
közti konfliktussal kapcsolatban. A bejegyzésre az **izraeli** külügy is reagált, amelyet követően **Thun-
berg** valamelyest korigálta mondatait.

Az **ENSZ Biztonsági Tanácsának (BT)** ülésén parázs vita kerekedett, miután **António Guterres**
ENSZ-főtitkár azt mondta: a **Hamász** támadására nem a „**vákuumban**” került sor, és a palesztinok
már évek óta izraeli elnyomástól szenvednek. Arra is kitért, hogy az izraeli hadsereg háborús bűnököt
követ el **Gázában**. **Izrael** dühös választ adott erre, és felszólította **Guterrest**, hogy mondjon le. - A
beszéd után **Gilan Erdan**, **Izrael ENSZ-beli nagykövete** **Guterres** megszólalását „**sokkolónak**”,
„**szörnyűnek**” és az „**a régiónk valóságától teljesen elrugaszkodottnak**” nevezte. A megszólalá-
sával [...] igazolta a terrorizmust és a gyilkosságokat. Szomorú, hogy egy ilyen nézetekkel bíró sze-
mély került annak a szervezetnek az élére, amelyet a **holokauszt** után hoztak létre – mondta a nagy-
követ **Guterres** felszólalására reagálva.

Az izraeli hadsereg már készen áll a harcra, és a parancsra vár a Gázai övezet elleni szárazföldi
hadművelet megkezdéséhez. A hadsereg szóvivője arra kérte az izraelieket, hogy térjenek vissza
a hétköznapi életükhöz. - „**Az izraeli hadsereg a politikai döntéshozók parancsára vár a száraz-
földi hadművelet megkezdéséhez**” – közölte **Daniel Hagari** katonai szóvivő hétfőn. Elmondta, az
izraeli hadsereg készen áll a harcra, a várakozás idején növeli a harckészültségi szintet, emellett
elkészültek a haditervek is a politikusok által meghatározott célok megvalósítására.

Vélhetően a **Google** irányelvei miatt a **Telegram** online közösségi platform blokkolta a **Hamász hír-
folyamait** a felületein – egyelőre **Androidokra**. A terrorszervezet támadásokról készült videókat is
terjesztett a csatornáin, ugyanakkor civileket is figyelmeztetett evakuációra, ezért nem volt egyér-
telmű a döntés. A **Telegram** közösségi üzenetküldő platform blokkolta a **Hamász** által használt csa-
tornákat, bár csak az **Android** telefonokon – írja a **The Verge**.

Az **izraeli** hadsereg (**IDF**) csütörtök délelőtt közölte, hogy az elmúlt **24** órában több mint **250** célpontot
bombázott le a **Gázai** övezetben. A közleményük szerint a **Hamász** köthető infrastrukturális létesít-
ményeket, parancsnoki központokat, alagutakat és rakéták kilövésére használt helyeket bombáztak
le.

Raj Tamás:**Bibliaiskola**

Szójáték és költőiség a Bibliában

Mindenki tudja, hogy a zsidók szeretik a szójátékot, olykor még a társasági visszatetszést is vállalják egy jó szóvicc kedvéért. Nem volt ez különben a Biblia korában sem: Jesája próféta például megkorholja azokat, akik az ő tanításaiból szóviccet gyártottak. Hallgatósága ugyanis így tréfált szavaival: **káv lekáv, káv lekáv, cáv lecáv cáv lecáv, zeér sám, zeér sám (= törvényt hoz törvényre, parancsot parancsra, itt egy kicsit, ott egy kicsit)**. A próféta ugyanazokkal a szava ideál válaszol, büntetésül megjósolja, hogy idegen hódítok fognak parancsot parancsra zúdítani a gúnyolódó népre, mert nem hallgattak Isten törvényeire. (**Vesd össze Jesája könyve, 28. fejezet 10-13. vers**).

A **Biblia** héber szövegében található számos szójáték három csoportra osztható:

1. Ami a fülnek szól (**Európában csak ezt érezzük szójátéknak**) - sok ilyen találunk, s ilyen volt az imént említett példa is.

2. Ami a szemnek szól tehát csak írásban érezzük annak, hallás után nem. Ékes példa erre a héber **Biblia** első két szava: **brésit bará**. Ha halljuk, ha fonetikusan leírjuk, vagy ha a pontozott héber **Bibliában** látjuk, semmi különös nem jut eszünkbe, ám ha pontozatlan héber betűkkel írjuk (**bét-rés-alef-sin-jod-táv, illetve bét-rés-alef**), azonnal látjuk a nyelvi játékot. Hasonló a helyzet **Ábrahám** történetének híres kezdő szavával (**lekh-lekhá = Menj el**), amely egyben a harmadik heti szakasz címe is. **Héber** betűkkel leírva mindkét szó két betűből áll: **lamed és kaf**.

3. Ami az agyunknak szól. A héber szavak és igék mind három-három gyökbetűre vezethetők vissza, s így az egyazon gyökre visszavezethető szavak összegyűjtése, halmozása a hallgatóságnak élvezetet nyújthat. Ezt a jelenséget a tudomány, latin szóval „**figura etimologica**” névvel illeti. E bibliai kifejezések szó szerinti fordítása a művelt magyar olvasó számára mégis ismerősen csengenek, mert a régi magyar bibliafordítások révén az irodalmi beszéd szerves részei lettek. E nyelvi játék számunkra biblikusan hangzik, mint például „**álmot álmodtam**”, „**bízva bízzál**”, vagy „**halálnak halálával halsz**”, vagy éppenséggel „**küzdj, és bízva bízzál**”.

A próféták is előszeretettel alkalmazták példabeszédjeikben a szójátékot, mert a nép kedvelte és könnyebben megjegyezte azokat. **Jeremiás** látomásában mandulafavessző (**héberül sakéd**) jelenik meg. **Isten** ezt a képet így magyarázza meg számára: „**mert sietek (sokéd) Én, hogy teljesítsem szavamat**” (**Jeremiás könyve, 1. fejezet 11-12. vers**).

Néha a szójáték alkalmazása segítséget nyújt a kutatónak. **Ámosz** próféta látomásában például egy kosár friss gyümölcs (**héberül kájic**) jelenik meg. **Isten** megkérdi, mit lát, s ő megmondja. Mire az **Örökkévaló** így szól hozzá: Bizony, eljött a vég (**kéc**). (**Vesd össze Ámosz könyve, 8. fejezet 1-2. vers**). Nem véletlen, hogy ezt a szójátékot kissé erőltetettnek érezzük, csakhogy ez is bizonyítja: az ókori héberben éppúgy, mint a régi latinban az „**é**” -hangot

Raj Tamás:

Bibliaiskola

valójában „áj” - diftongusként ejtették! A **kájic** és a **kájc** szavak egybecsengése mutatja tehát, hogyan is ejtették a **Biblia** korában a hangokat.

Szójátéknak érezhetjük a talmudi hagyományban meglehetősen gyakori kifejezést: **al-tikrá** (= **ne úgy olvasd**), amely a bibliai szöveg minimális, játékos átalakításával új értelmet ad a **Szentírás** szavának, s ezzel az isteni üzenet lényegét akarja számunkra bemutatni. Ilyen például az általunk idézett mondat átértelmezése, amely a két kőtáblára, illetve annak lényegére vonatkozik. A **bibliai** vers így hangzik: „**Isten írása volt rávésve (héberül hanti) a táblákon**” (**Mózes II. könyve, 32. fejezet 16. vers**). A **Talmud** megjegyzése ehhez: **al-tikrá harut, elá hérut** (= **ne úgy olvasd „rávésve”, hanem „szabadság”**) volt a táblákon.

A szójáték minden változata a **bibliai** szövegben a költőiség (**héberül melica**) egyik fontos eszköze. Egyesek ugyan felfedezték a **Szentírásban** a rím, sőt a hexameter nyomait is (**vesd össze Debóra éneke, Bírák könyve, 5. fejezet**), de ezek a párhuzamok a véletlen játékaik is lehetnek. A bibliai költészet legfontosabb eszközére, a gondolatritmusra már **Arany János** is felhívta a figyelmet egyik tanulmányában. A **Szentírás** mondatai, versei (**a latin versus = „sor” szóból**) ugyanis általában két félmondatra oszlanak, s ezek párhuzamba (**vagy éppen ellentétbe**) állíthatók egymással, például **Mózes** búcsúénekének elején: „**Füleljen az ég, hadd szóljak, s hallgassa a föld szám szózatát! Csepegjen esőként tanításom, mint harmat, hulljon szózatom**”. (**Mózes V könyve, 32. fejezet 1- 2. vers**). A második két félmondat egyértelmű párhuzam, más-más szavakkal (**szinonimákkal**), míg az első két félmondatban már ellentét is jelentkezik. Persze, az ég és a föld, mint két szélsőség, a mindenséget szimbolizálja a **Szentírás** költői nyelvén. (**Lásd a Biblia első mondatát!**)

Az ismétlés is lehet költői eszköz, akárcsak a különös szavak beépítése a szövegbe. Nem véletlen, hogy a **Szentírás** költői nyelvében sok olyan szót találunk, amelyek csupán egyszer fordulnak elő a **Bibliában**. A héber **Biblia** korai könyvei igen gyakran használják az úgynevezett „**bibliai múlt**” és „**bibliai jövő**” szerkezetét, amikor az ige előtt egy **váv** betű áll, és ezzel a jövő időből (**pontosabban az óhajtó módból**) „**bibliai múlt**”, illetve a múlt időből „**bibliai jövő**” lesz. (**Mivel a váv betű „és” -t is jelent, a fordítók ezt mindig így fordítják, például: „És este lett, és reggel lett”**.) Nagyon valószínű, hogy a „**bibliai múlt**”, valamint a „**bibliai jövő**” szerkezetét már abban a korban is régiesnek érezték, archaikus nyelvi elemnek számított, de a költőiség kedvéért előszeretettel használták. Ezt a feltevést látszik igazolni, hogy ha egyazon igét kétszer használ a **Szentírás**, csupán az első alakzat a bibliai múlt, a második már természetes, sima múlt idős szerkezetet mutat. **Vesd össze például: „Elnevezte (Vájikrá) Isten a fényt nappalnak, és a sötétséget éjszakának nevezte (kára)”** (**Mózes I. könyve, 1. fejezet 5. vers**).

A téli időszámítás mindig október utolsó vasárnapján kezdődik, ami idén azt jelenti, hogy október 29-én kell átállítani az óráinkat: 03:00-kor most visszafelé, 02:00-ra tekerhetjük a mutatót.

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

MÁSODIK BESZÉD 1.

Nagyon egyszerű feladatot kaptunk az **Örökkévalótól**, hogy boldoguljunk az életben. **Mózes** ezt így mondta el **Izrael** népének:

„És most, ó Izrael, mit kíván az Örökkévaló, a te Istened tőled? Csak azt, hogy féld az Örökkévalót, a te Istenedet, hogy járj mind az Ő útjain, hogy szeresd és szolgálj az Örökkévalót, a te Istenedet egész szíveddel és egész lelkeddel, hogy tartsd meg az Örökkévaló parancsolatait és törvényeit, amelyeket én a mai napon neked parancsolok, a te javadra.”

Mózes csodálatosan egyértelműen fogalmazta meg azt, hogy mi a dolgunk a világban. Ugye milyen egyszerűnek tűnik, de néha nagyon nehéz betartatni ezeket a dolgokat. Az természetes, hogy szeretjük az **Istent** teljes szívünkből és lelkünkből, de a **613 parancsolat**, és az összes törvény betartása a mai életben szinte lehetetlen. Azért én úgy gondolom, ha minél többet megtartunk belőlük, és gondolunk rájuk már sokat tettünk. Mindig van a világban annyi zsidó, akik úgy élnek ma is, mint **Mózes** korában, ők azok, akik tökéletesen betartanak minden előírást. A mi életünk nem erről szól! Szétszóratásban élünk, alkalmazkodnunk kell szülőföldünk törvényeihez. Dolgozunk, hogy eltarthassuk a családjunkat, éljük azt az életet, amit saját magunk alakítottunk ki magunknak, és betartunk a zsidóságból annyit, amennyire képesek vagyunk.

Ezután hosszasan beszél az **Ígéret Földjéről**, ahova ő sohasem fogja betenni a lábát, mégis csodálatosan ecseteli az ott várható életet.

„Mert az ország, ahová bemegy, hogy elfoglaljad, nem olyan, mint Egyiptom országa, ahonnan kivonultatok, olyan ország, amelynek az Örökkévaló a te Istened gondját viseli, állandóan rajta van az Örökkévaló a te Istenednek szeme, az év elejétől az év végéig.”

Az **Örökkévaló** gondoskodik róla, hogy megteremjen minden földi jó az országban. Gondoskodik a népről, úgy ahogyan a sivatagban negyven éven keresztül. Adott ételt, italt, nem koptak el a ruháik és a saruik, mindene megvolt **Izrael** népének ahhoz, hogy túlélje ezt a hatalmas vándorlást. Elmondja a legfőbb kötelességünket:

„Tanítsátok ezekre a gyermekeiteket, beszélve róluk, midőn házadban ülsz és midőn az úton jársz, midőn lefekszel, és midőn fölkelsz.”

Ezt a parancsolatot igazán egyszerű betartani, tanítjuk a gyermekeinket, amikor még kicsik a beszédre, és rögtön meséljük nekik az **Örökkévalóról**, a mi Istenünkről is. Később, amikor közösségbe kezdenek járni, vigyük el őket a **Talmud-Tórára**, hogy szakavatott pedagógusoktól tanuljanak. Az a közösség, amely elhanyagolja a gyermekek tanítását elsorvad, mert ha az öregek elmennek a földi világból nem lesz, aki a helyükre álljon!

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

Következik az átkok és az áldások ismertetése:

„Íme, lásd, én elétek helyezek a mai napon áldást és átkot. Az áldást, ha hallgattok az Örökkévaló, a ti Istenetek parancsolataira, amelyeket meghagyok nektek a mai napon; és az átkot, ha nem hallgattok az Örökkévaló a ti Istenetek parancsolataira, amelyeket a mai napon meghagyok nektek, és jártok más istenek után, amelyeket nem ismertek.”

Ez a tanítás a jövőbe lát, mert a szétszóródás után idegen földön fog letelepedni **Izrael** népe, ahol más emberek élnek, más isteneket imádnak, és ha beolvadnak közéjük és elfogadják az ő isteneiket, amiket eddig nem ismertek akkor átkot vonnak maguk után. Viszont, ha hűségek maradunk a messzi idegenben az **Örökkévalóhoz**, a megpróbáltatások ellenére is, akkor áldásban lesz részünk. Ezért nem szabad nekünk, a ma élő zsidóknak elfogadni a lakóhelyünkön élő népek isteneit, mert mi ott az idegenben is, az **Örökkévaló** választott népe vagyunk! **Mózes** következő tanítása a honfoglalásról szól. Az új hazában talált népek isteneinek épített szakrális helyeket, oltárokat, szent helyeiket el kell pusztítani, mert csak az **Örökkévaló** szentségeinek van ott a helye!

„Pusztítsátok el egészen mindazokat a helyeket, ahol a népek, amelyeket ti elűztök, az ő isteneiket szolgálták. Romboljátok le oltáraikat, törjétek össze oszlopaikat, szent ligeteiket égessétek el tűzben és isteneik faragott képeit romboljátok le; és tüntessétek el nevüket is arról a helyről.”

Az **Örökkévaló** majd kijelöl egy helyet, ahol a neki szánt áldozatokat be lehet majd mutatni.

„Lészen egy hely, amelyet az Örökkévaló, a ti Istenetek kiválaszt, hogy ott lakozzék a neve, oda vigyétek mindazt, amit parancsolok nektek: égő és vágó áldozatot, tizedeiteket és kezetek adományát és minden fogadalmaitok színjavát, amelyeket fogadtok az Örökkévalónak.”

Azt hiszem, hogy **Mózes**, ha nem is mondta ki szó szerint, de ez a hely nem lehet más csak Jeruzsálem, ahol Salamon király felépítette az **Örökkévaló** templomát, ahol a szent neve lakozott, és a mai napig is ott van a romok között. Mindenki személyesen is érezheti, aki a megmaradt „Nyugati Falnál”, a **Siratófalnál** imádkozik az **Örökkévalóhoz**!

A következő számban folytatjuk a kalandot....

עם ישראל חי

Daniel Tarr:

A kabbala története

XVI. rész

A jó és a rossz a felsőbb (**kozmikusabb, Istenhez közelebb álló**) síkokon nem különül el ennyire, ez az alsóbb síkok sajátossága. Amit mi rossznak tartunk (**társadalmi, családi szokásokra építve, a tanultak alapján**), az magasabb szinten nem feltétlenül elítélhető. A fentiek egy egyszerű példával esetleg világosabbá tehetők. Egy rohanó üzletember autóbalesetet szenved és eltöri a lábát. Ez általában balszerencsének (**az üzletember szerint valószínűleg anyagi kárnak is**) tekinthető. A **Karmát** ismerve ez azonban nem egyértelműen probléma. Az üzletember nem ért rá orvoshoz járni, rohant, csak az anyagi síkon elérhető "**boldogság**" és eredmények érdekelték. Lehet, hogy az örökös hajsza és stressz (**a meg nem oldott feladatok súlya**) már olyan mértékben veszélyeztette, hogy ha a baleset miatt nem kényszerül pár hónap pihenésre, valószínűleg egy szívinfarktus végez vele. Ebben az esetben nem tudta volna megtanulni azt, ami a feladata, a balesettel azonban kapott még egy esélyt arra, hogy végig gondolja az életét. Sok példát találhat mindenki a környezetében arra, hogy súlyos betegségből felépült emberek hogyan fordultak bizonyos (**saját magukhoz legközelebb álló**) szellemi utak felé.

A másik pólus, vagyis a túlzottan "**jó**", mindenkit szerető és elfogadó csoportok a felszín alatt esetleg olyan gyengeségeket mutathatnak, melyek kegyetlenebbé, rosszabbá tehetik őket az ártatlan macskák gyilkolászásával szórakozó sátánistáknál. A kereszténység középkori boszorkányüldözései és a jelenleg is fennálló merevség, a hatalmat féltő papság korlátozásai, vagy az egyes szekták viselt dolgai jó példák erre.

A **Vízöntő** kor embere nem a végletekre, hanem harmóniára törekszik. Elfogad minden irányzatot, minden embert és élőlényt, mert tisztában van azzal, hogy mindennek van helye és szerepe a világban. Nem akar kényszeresen "**szeretni**", de saját fejlődésével egyre jobban megérti a kozmikus szeretet lényegét. Nem akar téríteni, mert tisztában van azzal, hogy minden irányzatra szükség van, mivel az egyén került előtérbe, és az egyén szabad választással rendelkezik. Elsősorban a saját személyiségét, ha úgy tetszik igazi egóját kell kifejlesztenie, pontosabban felismernie ahhoz, hogy ezt az egót megszüntethesse. Az átlagember látszat-egója, mivel nem élő, nem irányított és uralt, még fel sem oldható.

A **New Age** irányzatokkal most ismerkedők legfontosabb feladata, hogy megfelelő tanítót találjanak maguknak. Sok olyan ember él és tevékenykedik jelenleg, akik az atlantiszi tudás hordozói, ők már az **Aranykorban** is értették és használták a mágiát. Ezt persze ránézésre elég nehéz eldöntenie annak, aki még nem tudja, mi a feladata, ha tudná, már nem kellene fizikai mester mellett tanulnia. Legfontosabb, hogy az ember magáénak érezze azt a tudást, aminek birtokába jut, és megbízzon a mesterében.

Daniel Tarr:**A kabbala története****XVI. rész**

Természetesen a bizalmon nem a vakhit értendő, hiszen minden ember egyéni és önálló akarattal kell, hogy rendelkezzen. Az alapok megtanulása után elsősorban arra kell törekednie, hogy megfelelően nyitott legyen, de értékelje az információt, és megtanulja különválasztani a neki szóló és az őt egyelőre meghaladó, vagy már ismert tanításokat.

A tudás egyetemes, nem egy torta, amiből egyre nagyobb szeleteket hasíthatunk ki. A tudás az őskorban is és most is ugyanolyan, egyedül az ember spirituális fejlettsége határozza meg, mennyit láthat meg vagy be belőle. Az igazi hermetikusok soha nem azért fátyolozták el a tudást, mert irigyelték a többiektől. Az átlagember azért nem fért hozzá, mert még nem voltak „szavai” azokat értelmezni, befogadni.

Sokan vannak most olyanok, akiknek már csak emlékezniük kell a tudásra. Az ő dolguk előbb utóbb szintén a tanítás lesz. A **Vízöntő** korban mindenki azt tanítja, amit már tud, és olyanoknak adja át ismereteit, akiknek éppen órá van szükségük. Csak az alsóbb síkokon látszik különbség az emberek között. Egyik sem jobb vagy rosszabb a másikonál, a társadalom szempontjából „**legutolsó**” gyilkosnak is szerepe van a világban, így a tudás sem tesz hatalmasabbá valakit a többieknél. Mindenki akkor cselekszik helyesen, ha azon a helyen tevékenykedik, ahol a leghasznosabb (**persze nem feltétlenül a fizikai fogalmaink szerint értve**). Ahhoz, hogy ezt valaki felismerje, saját karmáját megértse, sok tanulásra van szükség.

Mindenki csak akkor ismeri igazán a világot és a benne élő lényeket, ha előbb saját magát megismerte. Egyetlen orvos sem gyógyíthatna amíg beteg, egy tanító sem taníthatna úgy, hogy nem tud megfelelő példát mutatni tanítványainak. Ez nem azt jelenti, hogy neki már istennek kellene lennie, természetesen vannak/lehetnek problémái (**mert még ő is a fizikai síkon él**), de azokat tudatosan oldja meg. Nem maradnak benne elfojtások és félelmek, amiket esetleg kivetít a környezetére, súlyos károkat okozva ezzel tanítványai fejlődésében. Magasabb szintről nézve azért ez sem elítélendő, hiszen nem a mester választ tanítványt, ő csak éli az életét, akinek ez megfelelő példa az követi, akinek nem, az más utat keres magának.

Természetesen vannak a világban olyanok, akik megfelelő ismeretek nélkül próbálnak meg tanítani. Rájuk is szükség van, mert akik hozzájuk fordulnak, esetleg éppen azt tanulják, hogyan ismerjék fel a magasabb igazságokat, hogyan ne hagyják elrontani a karmájukat. E nélkül az ember nélkül nem lenne módjuk felismerni, mit nem kell/szabad tenniük. Persze ezek jóval bonyolultabb dolgok, mintsem egy mondattal elintézhethetnének az emberek sorsát, de a példa kedvéért, leegyszerűsítve segíthetnek megérteni az eddig elmondottakat.

Folytatjuk...

TALMUDI FOGALMAK XVI. RÉSZ

יום הכיפורים

93. Jom hákipurim – Engesztelőnap, Jom Kipur. A Tóra pontosan leírja azt a különleges szertartást, melyet **tisri hónap tizedik** napján tartottak a **Szentélyben**. Ezen a napon bűnt kellett tartani, bűnvallomást kellett tenni. A szombaton tiltott munkák **Jom Kipur** napján sem végezhetők. E törvények megszegéséért azonban más büntetést róttak ki: a szombat törvényeinek megszegését bármely földi bíróság halállal büntetheti, míg **Jom Kipur** törvényeinek megsértését „**kimetszéssel**” (**káret**). A munkavégzés tilalmán túl tilos **Jom Kipur** napján enni és inni, bőrből készült lábbelit viselni, fürödni, a testet illatos olajjal bekenni, valamint szexuális életet élni. **Jom Kipur** napján az **Örökkévaló** megbocsátja a zsidóknak a tevőleges és a tiltó parancsolatok megszegését. **Jom Kipur** azonban csak akkor ad feloldozást az emberek egymás ellen elkövetett vétkeikért, ha előzőleg bocsánatot kérnek egymástól. **Jom Kipur** napján öt alkalommal hangzanak fel imák, beleértve a záróimákat is (**nöilá**). Minden egyes alkalommal elhangzik a **viduj**, a bűnvallomás. A **Szentély** fennállásának idején a **jom kipuri** szertartást kizárólag a főpap vezethette. E szertartásnak számos különleges mozzanata volt, és ezen a napon több különleges áldozatot mutattak be. A főpap a szertartás részeként fehér lenruhát öltött (**bigdé láván**), és belépett a **Szentek Szentjébe** (**kodes hákádásim**). A **Jom Kipur** napjára vonatkozó törvényeket és előírásokat a **Talmud Jomá** traktátusa tárgyalja.

ירושת הבעל

94. Jörusát hábáál – A férj öröksége. A férj joga, hogy megörökölje felesége javait. A **Bölcsek** véleménye megoszlott a tekintetben, hogy a férj a **Tóra** törvényei, vagy csak a rabbinikus határozatok alapján örököl-e. A többi örökösödési szabálytól eltérően azonban ezekben az esetekben a férj lemondhat az örökségről. A nemzedékek során módosultak a házassági szerződés (**ktubá**) feltételei, és némileg korlátozták a férj örökösödési jogait.

יובל

95. Jovél – A jóbél-év. A hét szombatévet magába foglaló, hétszer hétéves ciklus után következő ötvenedik évnek különleges jelentősége volt. A szombatévekben érvényes mezőgazdasági törvényeket (**sviit**) a **jóbél-évben** is be kellett tartani. Ebben az évben minden zsidó rabszolgát felszabadítottak (**azokat is, akik eredeti szolgaságuk letelte után önként tovább szolgáltak**), és az eladott földeket visszaadták eredeti tulajdonosaiknak. A rabszolgák felszabadítására és a földek visszaadására **Jom Kipur** után került sor. Ebben az évben külön imákat mondtak **Jom Kipur** napján, és a **sófárt** is megfűjték ugyanúgy, mint a **Ros Hásáná**-i szertartás során. A **Jovél**-t csak akkor tartották meg, amikor a zsidó nép többsége még **Izraelben** élt. Ezért az **Első Szentély** pusztulása után már nem tartották, s nem is vezették be újra. Felújítása csak a **Messias** jövele után következhet be (**Maimonidész**).

A téli időszámítás mindig október utolsó vasárnapján kezdődik, ami idén azt jelenti, hogy október 29-én kell átállítani az óráinkat: 03:00-kor most visszafelé, 02:00-ra tekerhetjük a mutatót.

EMBERBARÁT HETILAP NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOM IMAREND OKTÓBER 1. – 31. KÖZÖTT

1.	vasárnap	SZUKKOT 2. vége:19,10	8,00	18,30	16.
2.	hétfő	FÉLÜNNEP 1.	7,00	18,15	17.
3.	kedd	FÉLÜNNEP 2.	7,00	18,15	18.
4.	szerda	FÉLÜNNEP 3.	7,00	18,15	19.
5.	csütörtök	FÉLÜNNEP 4.	7,00	18,15	20.
6.	péntek	HOSÁNÁ RÁBÁ § 17,56	7,00	18,00	21.
7.	szombat	SMINI ÁCERET MÁZKÍR KB.: 9,30 ESTE: Tórai körmenet § 18,58	8,00	18,00	22.
8.	vasárnap	SZIMCHÁT TORÁ vége:18,56	8,00	18,00	23.
9.	hétfő	ISZRU CHÁG	7,00	18,00	24.
10.	kedd		7,00	18,00	25.
11.	szerda		7,00	18,00	26.
12.	csütörtök		7,00	18,00	27.
13.	péntek	§ 17,42	7,00	17,45	28.
14.	szombat	BERÉSIT Újhold hirdetés vége: 18,45	8,00	18,15	29.
15.	vasárnap	ÚJHOLD 1.	8,00	17,45	30.
16.	hétfő	ÚJHOLD 2.	7,00	17,45	1.
17.	kedd		7,00	17,45	2.
18.	szerda		7,00	17,45	3.
19.	csütörtök		7,00	17,45	4.
20.	péntek	§ 17,29	7,00	17,30	5.
21.	szombat	NOÁCH vége: 18,32	8,00	18,00	6.
22.	vasárnap		8,00	17,30	7.
23.	hétfő		7,00	17,30	8.
24.	kedd		7,00	17,30	9.
25.	szerda		7,00	17,30	10.
26.	csütörtök		7,00	17,30	11.
27.	péntek	§ 17,17	7,00	17,15	12.
28.	szombat	LECH LECHÁ vége: 18,21	8,00	17,45	13.
29.	vasárnap	TÉLI IDŐSZÁMÍTÁS KEZDETE	8,00	16,00	14.
30.	hétfő		7,00	16,00	15.
31.	kedd		7,00	16,00	16.

T
I
S
R
R
I
H
E
S
V
Á
N

Emmanuel Macron Izraelben „összeköt minket a gyász”

Emmanuel Macron francia köztársasági elnök kedd délelőtti izraeli látogatásán megemlékezett az október 7-i palesztin támadásokban meggyilkolt harminc francia állampolgárról, szolidaritásáról biztosította Izraelt, és kijelentette, hogy együtt kell harcolni a Hamász palesztin iszlamista szervezet ellen. Az X közösségi oldalon azt írta: „minket és Izraelt összeköt a gyász”.

Macron nyilatkozatot tett közzé Benjámín Netanjahu izraeli miniszterelnök oldalán a miniszterelnöki hivatalban tartott megbeszélésük után, ahol az **Iszlám Állam** terrorhálózat elleni harchoz hasonlatos nemzetközi koalíció létrehozását javasolta a **Gázai** övezetet uraló **Hamász** ellen. „**A terrorizmus elleni küzdelem nem csak Izrael, hanem mindannyiunk számára létkérdés**” – mondta.

Netanjahu újságíróknak úgy nyilatkozott, hogy a **Hamász** barbársága nemcsak a zsidókat, hanem az egész régiót, **Európát**, a világot fenyegeti. „**A franciák ismerik a terrorizmust, nem hajlandóak elviselni ezt a fenyegetést, s Izrael népe is megtagadja, hogy határunkon az Iszlám Állam föld-sávja legyen. Ez nem Európától több ezer kilométerre van, hanem olyan, mintha az Iszlám Állam Párizs külvárosában lenne, ahonnan 20 perc alatt el lehet jutni Párizsba. Nem élhetünk így, senki sem tud így élni**” – mondta az **izraeli kormányfő**.

„**Minden erőfeszítést megteszünk a túsok kiszabadításáért és annak érdekében, hogy megvédjük a palesztin civil polgárokat a sebesülésektől**” – tette hozzá. Egymás közti tárgyalásukat követően a két vezető egy kibővített megbeszélésen vett részt, amelyen többek közt jelen volt **Cahi Hanegbi**, az **izraeli** nemzetbiztonsági tanács vezetője, **Avi Gil** **izraeli** katonai államtitkár, valamint **Macron** tanácsadói. **Macron** korábban **izraeli** hivatali kollégájával, **Jichák Hercog** államelnökkel tárgyalt. Találkozójukon kijelentette, hogy mindenekelőtt a **Hamász** által a **Gázai** övezetben fogva tartott elraboltak visszaküldése érdekében kell intézkedni. Szerinte **Franciaország** „**vállvetve Izrael mellett áll, és mindent megtesz a térség békéjének és stabilitásának helyreállításáért**”.

„**Kötelességünk a terrorszervezetek elleni küzdelem, de el kell kerülni a konfliktus kiszélesedését**” – mondta **Macron**. „**Ami történt, azt soha nem felejtjük el, és itt leszünk ma, holnap és holnapután – a békéért és a stabilitásért. Ezeket az embereket csak azért gyilkolták meg, mert zsidók voltak, és békében akartak élni**” – tette hozzá a **francia elnök**.

„**Üzeneteket küldtünk más potenciális terrorszervezeteknek is, amelyek csatlakozni szeretnének a hadműveletekhez. Természetesen üzenetet küldünk a Hezbollah libanoni síita szervezetnek**” – hangsúlyozta **Macron**. **Hercog** köszönetet mondott **Macronnak** a szolidaritási látogatásáért, találkozásáért az elhurcoltak családtagjaival. „**Tudom, hogy velem együtt Ön sem lát különbséget a csak izraeli állampolgárok és a más állampolgársággal is rendelkezők között**” – mondta az **izraeli államfő**.

Macron előzőleg olyan **francia-izraeli** állampolgárokkal találkozott, akiknek a szeretteit megölték vagy a **Gázai** övezetbe hurcolták a **Hamász október 7-i terrortámadása** alatt. „**Minket és Izraelt összeköt a gyász**” – írta **X**-üzenetében az **október 7-i terrortámadásban** meggyilkolt harminc franciára emlékezve. A **Hamász** jelenleg kilenc francia állampolgárt tart fogva a **Gázai** övezetben.

Forrás: (bzsh)

Bennett: Izrael az egész világot védi az iszlám radikalizmussal szemben

Izrael az egész világot védi az iszlám radikalizmussal szemben, amikor háborút visel a Gázai övezetet uraló Hamász iszlamista terrorszervezet ellen – mondta vasárnap Naftali Bennett volt izraeli miniszterelnök.

Bennett a BBC brit közszolgálati televízió vasárnapi politikai magazinműsorának nyilatkozva egyenlőségjelet vont a **Hamász** és az **Iszlám Állam** nevű dzsihadista terrorcsoport között, kijelentve: **Izrael** gyakorlatilag az **Iszlám Állammal** él szomszédságban.

Hozzátette: Izrael legnagyobb hibája az volt, hogy húsz éven keresztül hallgatott a világra, és önmérsékletet tanúsítva nem semmisítette meg a Hamászt.

„Nem a világot hibáztatom, a világ mindig is kép-mutató módon viselkedett a zsidó állammal szemben. Magunkat hibáztatom, amiért hallgatunk a világra” – fogalmazott az **izraeli** politikus, aki egy éven át, tavaly júniusig állt az izraeli kormány élén.

Bennett szerint a **Hamász** által **Izrael** ellen két hete elkövetett terrortámadás után indult **izraeli** hadművelet célja a **Gázai** övezet demilitarizálása.

Hozzátette: Izraelnek nem maradt más lehetősége a **Hamász** felszámolásán kívül. Hiba volt azt gondolni, hogy **Izrael** kordában tudja tartani a **Hamászt** és szomszédságban élhet vele, „és ezt a hibát most kiküszöböljük” – fogalmazott **Naftali Bennett** a vasárnapi **BBC**-műsorban.

A volt **izraeli** miniszterelnök szerint a **Hamász** és a radikális iszlám következő célpontja a **Nyugat**, és „akik úgy gondolják, hogy a terror nem éri el például Londont, azok tévednek”. **Bennett** szerint éppen ezért **Izrael** az egész világot védi az iszlám radikalizmussal szemben a **Hamász** elleni hadviseléssel.

Rishi Sunak brit miniszterelnök, aki a héten **Izraelben** és a térség több más országában járt, a **Downing Street** által vasárnap ismertetett nyilatkozatában kiemelte: összes tárgyalópartnerének az volt az igen erőteljesen hangsúlyozott álláspontja, hogy minden lehetséges módon meg kell akadályozni a konfliktus szétterjedését a régióban.

Sunak szerint továbbra is szilárdan kell törekedni a térség békésebb és stabilabb jövőjének biztosítására a terrorizmus által megtestesítette gonosz legyőzésével.

A Hamász fegyveresei október 7-én meglepetésszerű támadást indítottak Izrael ellen, betörték az ország déli részébe, és több mint 1400 embert meggyilkoltak, háromezret megsebesítettek, 200 embert túszul ejtettek és a Gázai övezetbe hurcoltak.

Forrás: (mti)

Két magyar származású lányt is túszul ejtett a Hámász

A magyar-izraeli állampolgárságú Majan Zin a Heteknek mesélt arról, hogyan rabolták el a nyolcéves Ellát és a 15 éves Dafnát egy határmenti kibucból palesztin terroristák. Legutolsó információja róluk egy felvétel Gázából, amin egy matracon ülve zokognak a lányai.

közöltek vele semmilyen új információt – írja a Hetek.

A Heteknek adott interjújában az édesanya elmondta, hogy a lányok éppen az exférjénél és új családjánál voltak a Nahal Oz nevű kibucban, amikor jöttek a riasztások a telefonján. Eleinte még megnyugtató üzenetet kapott, hogy nincs semmi bajuk, később viszont már a nővére hívta fel azzal, hogy Ella és Dafna a Hamasz fogságába estek.

„Láttam a képeket, amint Dafna egy matracon ül, arabul pedig az volt a képre írva, hogy Dafna készen áll az imákra, imaruhákba öltöztették” – mesélte Majan.

Később eljutott hozzá az az élőben közvetített videó is, amelyet lánya telefonjával készítettek a terroristák még a kibucban. Ezen az látható, hogy a volt férjét lábon lőtték, majd az új családjából az idősebbik fiút magukkal viszik a terroristák, hogy az ő segítségével kényszerítsék a szomszédokat arra, hogy kinyissák nekik az ajtót.

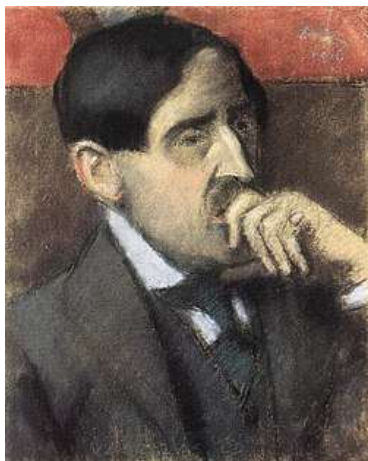
Hiába voltak együttműködőek a Hamasszal: a dzsihadisták a volt férjet, a párját és a fiút is kivégezték, míg Ellát és Dafnát magukkal vitték Gázába. Az édesanya mélyen meg van rendülve, és annyit kért a magyar olvasóktól, hogy ne felejtsek el, hogy mi történt Izraelben, mert „most még a címlapokon vagyunk, de idővel mindez feledésbe merülhet”.

A lányainak azt üzentte: „maradjanak erősek, mindent tegyenek meg, amit mondanak nekik, és tudják, hogy minden tőlem telhetőt megteszek, hogy hazahozzam őket”.

Forrás: (neokohn)

Ismeretlen zsidók nyomában LXII. Vágó László

Vágó László, született Weinberger László (Nagyvárad, 1875. március 30. – Budapest, 1933. december 30.) magyar építész, a magyarországi szecessziós építészet kiemelkedő alakja, öccsével Vágó Józseffel számos jelentős épület tervezője.

Weinberger Mihály (1837–1917) nagyváradai fűszerkereskedő és Markovics Jozefa (1845–1905) harmadik fiaként született. A családnevüket 1898-ban változtatták Vágóra. Testvérei Vágó Jenő kereskedő, Vágó Béla színész, rendező, Vágó József építész, Vágó Géza színész, színműíró, Vágó Győző (1884. július 13. Nagyvárad - 1944. október 25. Auschwitz) iparművész, Vágó Rózsa és Vágó Szeréna. Unokaöccse Pierre Vago építész. Házastársa Katzburg Jolán volt, akivel 1907. október 5-én Budapesten kötött házasságot.

Igen mélyről indulva kőműves inasként kezdte a szakmát 13 évesen. 1888. július 1-től 1889. augusztus 15-ig Rendes Vilmos nagyváradai építésznel, 1889. szeptember 1-től 1890. május 1-ig Quittner Zsigmond műépítésznel és 1890. június 1-től augusztus 10-ig Schubert és Hic-

kisch építőmestereknel volt gyakorlaton Budapesten. A fiatal kőműves tehetsége már ekkor megmutatkozott, 1889-ben az nagyváradai iparostanoncok munkakiállításán első osztályú díjat nyert. Tanulmányait az Állami Felső Ipariskola Építészeti Szakosztályában folytatta 1890 szeptemberétől. Az iskolai évkönyvek szerint a nyári szünidőkben Rendes Vilmosnál gyakornokoskodott, az ipariskolában 1893-ban végzett. 1897 körül társult a pilseni születésű Bartunek Ferenc építésszel, közös irodájuk néhány éves fennállása alatt több bérházat is sikerült megvalósítani. Weillisch Alfréd irodájában a pesti izraelita fiú árvák Városligeti fasor 27. alatti otthonának egyes korabeli források szerint a tervezője, mások szerint viszont a kivitelezés vezetője volt, melyet 1900-ban adtak át.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1899. évi nagypályázatára benyújtott pályatervével, a „Gellérthegy oldalának az Erzsébet híd előtt architektonikus kiképzésére”, elnyerte az egylet nagy aranyérmét. Ugyanebben az évben Scheer Izidorral és az ekkor még egyetemista öccsével elindultak a lipótvárosi zsinagóga tervpályázatán, tervük megvételnélben részesült.

Külföldi utazását követően öccsével, Vágó Józseffel nyitotta meg közös irodáját Budapesten 1902-ben. Együtt tervezték a budapesti Nemzeti Szalont (1906), a Gutenberg-házat (1906), a Feld-féle Városligeti Színkört (1908), az Árkád-bazárt (1908), valamint a debreceni Alföldi Takarékpénztár Székházát (1911).

1911-től már külön dolgoztak. Vágó László bérházak, villák, illetőleg színházak tervezésével foglalkozott (a budapesti Attila út bérházai, 1911–14; a miskolci Nemzeti Színház, a budapesti Víg-színház és a Parisiana mulató átépítése, 1911-től). Az 1920-as évek végén Faragó Ferencel együtt tervezte meg a budapesti Dohány utcai zsinagóga kultúrházát, a temetőudvart, valamint a hősök templomát. 1928-ban belépett a CIAM-csoportba.

A budapesti Farkasréti Izraelita temetőben helyezték örök nyugalomra, sírkövét, amely a testvérével közösen tervezett legjelentősebb épületek domborművei díszítenek, Vidor Emil tervezte.

Forrás: (wikipedia)

RECEPT-TÁR

Pirított bundás kalács almás-sós karamellás öntettel

A világ egyik legjobb reggelije a bundás kalács, amit most egy almaraguval dobunk fel. Mindenképp próbáljátok ki!

Hozzávalók: 6 szelet kalácshoz

A bundás kalácshoz:

- 1 db kalács
- 200 ml tej
- 2 db tojás
- 1 rúd vanília
- 1 ek cukor
- 1 csipet fahéj
- 4 ek vaj

• 3 marék szeletelt mandula

Az almaraguhoz:

- 3 db alma
- 100 g cukor
- 20 g vaj
- 100 ml sós karamellás tejeskáv

Elkészítés:

Az almás bundás kalács elkészítéséhez a kalácsot 2 cm vastag szeletekre vágjuk. A tejet, a tojásokat, a vaníliarúd kikapart magjait, a cukrot és a fahéjat összekeverjük. A vajat egy serpenyőben felhevítjük, közben a kalácsszeletet alaposan belemártjuk a tejes keverékbe, majd beleforgatjuk a szeletelt mandulába, és oldalanként 1-2 perc alatt megpirítjük őket a vajon.

Az öntethez az almákat meghámozzuk, kicsumázzuk és apró kockákra vágjuk. A cukrot egy serpenyőben karamellizáljuk, majd beleszórjuk az almákat és a vajat, és pár perc alatt puhára pároljuk. Felöntjük a kávéval, és még 2 percig forraljuk. A puha kalácsszeletet az almás karamellraguval tálaljuk.

Elkészítési idő: 30-35 perc

Forrás: (streetkitchen)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

IMA IZRAEL ÁLLAMÁÉRT

אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים, צוֹר יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ, בָּרַךְ אֶת־מְדִינַת־
 יִשְׂרָאֵל, רֵאשִׁית צְמִיחַת גְּאֻלְתָּנוּ. הֲגִן עָלֶיךָ בְּאַבְרַת חֲסֵדֶךָ
 וּפְרֵשׁ עָלֶיךָ סִכַּת שְׁלוֹמֶךָ וּשְׁלַח אוֹרֶךָ וְאַמְתֶּךָ לְרֵאשִׁיָּהּ,
 שְׁרִיָּהּ וְיוֹעֲצִיָּהּ, וְתִקְנֶם בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ. חֲזַק אֶת
 יְדֵי מַגְנֵי אֶרֶץ קְדֻשָׁנוּ, וְהִנְחִילֵם אֱלֹהֵינוּ יְשׁוּעָה וְעֻטְרַת
 נְצַחֹן תְּעֻטְרֵם, וְנַתַּתְּ שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ וְשִׁמְחַת עוֹלָם לְיוֹשְׁבֶיהָ.
 וְאֵת אַחֵינוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל, פְּקֹד־נָא בְּכָל אַרְצוֹת פְּזוּרֵיהֶם,
 וְתוֹלִיכֶם מִהָרָה קוֹמְמִיּוֹת לְצִיּוֹן עִירֶךָ וְלִירוּשָׁלַיִם מְשֻׁכָּן
 שְׁמֶךָ, כִּכְתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדֶךָ: אִם יִהְיֶה נִדְחָךָ בְּקִצֵּה
 הַשָּׁמַיִם, מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקְחֶךָ: וְהִבִּיאֶךָ
 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יָרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וִירְשָׁתָהּ,
 וְהִיטִבֶּךָ וְהִרְבֶּךָ מֵאַבְתֶּיךָ: וַיַּחַד לְבַבְנוּ לְאַהֲבָה וְלִירְאָה
 אֶת שְׁמֶךָ, וְלִשְׁמֹר אֶת כָּל דְּבָרֵי תוֹרָתֶךָ, וּשְׁלַח לָנוּ מִהָרָה
 בְּנ־דָּוִד מְשִׁיחַ צְדָקָה, לְפָדוֹת מַחְכֵי קֶץ יְשׁוּעָתֶךָ.
 הוֹפֵעַ בְּהַדָּר גְּאוֹן עֲזָךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל אֶרֶצֶךָ, וַיֹּאמֶר
 כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאֶפּוֹ: יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מְלֶךְ וּמְלִכוֹתוֹ
 בְּכָל מְשָׁלָה, אָמֵן סְלָה.

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

k	A PÖÉN 1. RÉSZÉ	SÚLYT CIPELNI TUDÓ	AZONOS RÓMAI SZÁMOK	FÉKEZHE- TETLEN	NEM HAGY ÉHEZNI	HOSSZÚ IDEJE TARTÓ	ELSŐTÉ- TÍTŐ BE- RENDEZÉS												
RUHÁT MAGÁRA ÖLT																			
KELLEME- SZAGOT ÁRASZTÓ																			
GÖMB- HÉJI			PIACI MÉ- RÓSÚLY																
FÜRGE ÁLLAT			FOLYÓN VEL ÁT																
				AZ EGYIK ÉVSZAK															
				TISZTES- SÉGES															
GRAMM, RÖVIDEN					RÉSZBEN ELAVULI			ROMÁN NÉPI KÖRTÁNC	ÜTŐ- KÁRTYA	MEZBEN VANI	A VÉGÉN MEGOLDI	YAGY, RÖVIDEN	SZIKSZÓ PATAKJA						
VÉGVÁR					A TETEJÉ- RE NYOM														
TAKAR- MÁNY- NÖVENY							A PÖÉN 2. RÉSZÉ												
JAPÁN AUTÓK JELZÉSE		NYELVI STÍLUS					DELEJES HATÁSÚ												
		ÖDÍTŐ- ITAL								KIKAP A BABAI									
						PIACI KOFA				A HAVON CSÚSZIK									
TISZT- JELŐLT						FILC				KONYHAI EDÉNY									
										HUMO- RIZÁLÓ									
LILA, A KÖZEPÉNI			EGZOTI- KUS DOB						KISSÉ AVÍTTI			CSONT- DARABI							
			VÍZ- MENTES						ZSELÉS ANYAG			SANSZ							
ÍROTT TELEFON- ÜZENET				TEXTIL- NÖVENY				FOKHAGY- MADARAB											
				AMPÉR, RÖVIDEN				HABOZÓ, HEZITÁLÓ											
RÉGIES SZÓVAL: HON					CSÍKOKRA VÁGÁSA							ÁRAM- ÜTÉST OKOZ	!						
					HÁZAT RENOVÁL.														
ANNÁL LEJEBB				FABU- LÁZIK						A VAS IS EZ			PÉLDÁUL A SÖRÉNY						
				CSE- LEKSZIK						JÁTÉK- SZER									
LOVAGI PÁNCÉL									MEG- TALÁL										
									NÉMET VÁROS										
KÖZÉPEN KENT		ALEGY- SÉG, RÖVIDEN				MOSOLY- GÓ													
		CSERÉBE				TISZTELT, RÖVIDEN													
FERDE IRÁNYBAN							ILLÓ					RAKÁS SZELEI							
							SPORT- TRIKÓ					LOPVA FIGYEL							
BIRS- SZELETI			KÉZJEGY ELEMEL			E...; VIL- LÁMPOSTA				SZEN- VEDELY									
FÉRFINÉV			...MÓG; DOHOZ			BELÜL TÖMÍT				VELENCE HATÁRAI									
				TESSÉKI				TÖRT RÉSZE											
				IPSZILON				ENERGIA, RÖVIDEN											
AZ OXIGÉN VEGYJELE	T												RÖNTGEN, RÖVIDEN						

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD TORA Alapítvány számlaszáma: 11705008-20413002-00000000

IMÁIDŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2023. Okt. 27. – 2023. Nov. 03.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
27. péntek	07:00	17:15
28. szombat	8:00	17:45
29. vasárnap	8:00	16:00
30. hétfő	8:00	16:00
31. kedd	7:00	16:00
01. szerda	8:00	16:00
02. csütörtök	7:00	16:00
03. péntek	7:00	16:00

Pijut - (görög); egy-fajta költemény neve.

A pijutok, melyek sorai legtöbbször alfabetikus sorrendűek, egyrészt ima jellegűek, másrészt aggádikus és midrási olvasmányok, melyek mintegy „díszítik” és kiegészítik a „hivatalos” imaszöveget.

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
27. péntek	17:17	28. szombat	18:21
03. péntek	16:06	04. szombat	17:11

POÉN SAROK

- Mit mond a riporter a gerelyhajítás közben?
- Na?
- Száll a finn gerelye...

Október utolsó hétfőjén megkezdődik a téli időszámítás, vasárnap hajnali 3 órától 2 órára kell visszaállítani óráinkat.

Dr. Goldberger Tamás úr tartott Jahzeit-ot felesége, Kovács Zsuzsa apai nagyapja után. A reggeli imádkozás után tikunt adott az eltávozott emlékére.

Gyorsan terjed a Covid vírus, javasoljuk a maszk viselését főleg beltérben. Mossuk kezünket és arcunkat naponta többször.

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilélek tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt november 8.-án, szerdán délután 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084
Nagy Fuvaros utca 4.
Tel: 334 27 31
Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>
Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Streit Gábor